



# Rapport från en resa till Sarajevo

**Ibland händer saker med buller och bång, alla vet om det, diskuterar händelsen och har åsikter om det som hänt. Ibland händer saker i tysthet, men är inte mindre betydelsefulla för det. Kanske är det tvärtom, möten som i ett historiskt perspektiv bullrat mycket har visat sig vara ett enkelt papper i handen på en premiärminister, inget mer.**

Nyligen åkte en delegation från FIFH, Föreningen Idrott För Handikappade, ner till Sarajevo för att möta sin bosniska motsvarighet, OAZA i ett workshoputbyte under sex dagar med den svenska modellen som tema.

FIFH:s delegation bestod av Marlen Kovac Bengtsson, bordtennisspelare (bland de bästa i världen), Rosa Dimovska, mångfaldsinformatör, Sinisa Kedza, dramapedagog och projektledare för projekt Bosnien samt Dan Ole Lilje, fotograf och samhällsvetare.

## **Stor kompetens**

Workshopen samlade en rad kompetenta deltagare från både svensk och bosnisk sida. På plats var det ett enormt intresse från allmänheten, lokal media, Oaza-s föreningens medlemmar och anhöriga. SI Svenska Institutet var huvudsponsor. Nya kontakter har skapats, det finns fantastiska möjligheter till framtida samarbete.

OAZA och FIFH har mycket gemensamt och det finns möjlighet till långvarigt samarbete där båda partner har allt att vinna och ingenting att förlora. Initiativtagare har bosniskt ursprung och har erfarenhet av två fantastiska kulturer. Kommunikationen blir rak och direkt utan språksvårigheter (inte så många som pratar engelska i Bosnien).

OAZA t.ex. jobbar i ekonomisk misär och ändå lyckas de med så mycket: bra resultat på idrottstävlingar, jämställdhet och multikulturalism är på ibland på högre nivå än hos många svenska föreningar.

## **Fattigt land**

Bosnien-Hercegovina är ett av Europas fattigaste länder, från att en gång i tiden ha varit ett välutvecklat land likt Sverige. Fattigdomen, orsakad av krig, och den institutionella kollapsen gör det nästan omöjligt för funktionshindrade människor att delta i samhället. Speciellt svårt drabbade är funktionshindrade, som ofta glöms bort. Handikappade människor måste klara sig på 42 euro/månaden eller max 85 euro/månad beroende på vilket funktionshinder de har. Det är mycket svårt att hitta jobb om man inte är fullt frisk. Staten har vissa åtgärder men dessa är dessvärre otillräckliga: 96% av de fysiskt och psykiskt funktionshindrade är arbetslösa. Då en genomsnittlig lön i Bosnien och Hercegovina är 150 euro/månaden – för de 50% som har något jobb – är det inte svårt att räkna ut under vilka förhållanden de funktionshindrade lever under.

Alla är överens om ett samarbete. Den bosniska sidan är extremt nyfikna på Sverige, inte minst på tanke att det i Sverige bor 96 000 bosnier som fick asyl pga kriget på 90-talet.

## **Stora mänskliga resurser**

Det finns oerhört stora mänskliga resurser i båda organisationerna. Utmärkande för organisationer av människor med funktionshinder i Bosnien Hercegovina, är att de på grund av bristande politiskt intresse och ekonomiska resurser ofta hänvisas till att ansvara för rehabilitering, daglig verksamhet, yrkesträning, sociala aktiviteter och assistans.

För de allra flesta med fysiska eller psykiska funktionshindrade är organisationerna enda vägen till ett någorlunda drägligt och oberoende liv. Handikapporganisationer är, pga sin roll som tillhandahållare av vård och service och det bristande stödet, mer än andra beroende av stöd utifrån.

Samarbete mellan FIFH och den bosniska motsvarighe-

## Annons



ent, OAZA, skall bedrivas under demokratiska arbetsformer och utveckla deltagarnas förmåga och vilja att ta personligt ansvar. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla samarbetet.

Gemensamt har vi sökt medel genom SHIA/SIDA till 3 årig projekt. Samarbetspartnern har nästan allt förutom en bra ekonomisk predisposition. Med lite investering i keramikverkstad och kaffe verksamhet hoppas vi uppnå en dramatisk förbättrad ekonomi för hela organisationen.

I workshopen arbetade man bland annat över olika teman som tolerans mellan kristna och muslimer, demokrati, jämställdhet, handikappkunskap, HIV/Aids mm.

Dan Ole Lilje, Rosa Dimovska och Ibrahim Kostovic föreläste dessutom om det svenska systemet för övervakning av brott mot funktionshindrades mänskliga rättigheter, som är unikt i världen. Sedan 1995 så är det kommunerna som ansvarar för omsorgsverksamheter för personer med funktionshinder. Det är här basen för all verksamhet finns. Några exempel på kommunernas ansvar är:

- gruppboende eller annat särskilt boende
- daglig verksamhet eller annan sysselsättning
- personlig assistans (ansökan sker dock till Försäkringskassan)
- korttidsboende
- ledsagning

En av kvällarna hade vi ett stormöte med alla lokala aktörer. Närvarande var OAZA-s mest aktiva donatorer, föräldrar till utvecklingsstörda barn, politiker, media.

Ordförande i OAZA, Nazmija Hadzmusic, sa att man lyckades samla så många pga vår Workshop och gästerna från Sverige. Sverige allmänt figurerar som något sorts drömland.

**Text Sinisa Kedza**